

Talousvaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: E-kirje: Ennakkovaikuttaminen: oikeudenmukaisuutta digiympäristössä koskeva säädös – Euroopan komission julkinen kuuleminen

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: E-kirje: Ennakkovaikuttaminen: oikeudenmukaisuutta digiympäristössä koskeva säädös – Euroopan komission julkinen kuuleminen (E 78/2025 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Marja Luukkonen Yli-Rahnasto, oikeusministeriö
- ryhmäpäälikkö Riikka Rosendahl, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Legal & Public Affairs Lead Markku Ignatius, Supercell Oy
- asiantuntija Asko Metsola, Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- johtaja Kari-Pekka Hiltunen, Neogames Finland ry

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Euroopan komissio on käynnistänyt 17.7.2025 julkisen kuulemisen oikeudenmukaisuutta digiympäristössä koskevasta säädöksestä. Kuulemisen määräaika päättyy 24.10.2025.

Tässä muistiossa esitetyn kannan pohjalta on tarkoitus antaa Suomen vastaus komission julkiseen kuulemiseen, minkä lisäksi kannan pohjalta voidaan osallistua asiaa koskevaan jatkovalmisteluun.

Komissio on alustavasti ilmoittanut, että se julkaisee ehdotuksensa oikeudenmukaisuutta digiympäristössä koskevasta säädöksestä syksyn 2026 aikana. Varsinaiseen ehdotukseen tullaan muodostamaan kanta perustuslain 96 §:n mukaisesti komission annettua ehdotuksensa.

Valiokunnan lausunto TaVL 36/2025 vp

Valtioneuvoston kanta

Yleistä

Suomi on ottanut oikeudenmukaisuutta digiympäristössä koskevaan säädökseen kantaa jo aiemmin Euroopan komission toimivuustarkastuksen yhteydessä toimitetussa julkisessa kuulemisessa (Ennakkovaikuttaminen: Digitaalinen oikeudenmukaisuus – EU:n kuluttajalainsäädännön toimivuustarkastus E 162/2022 vp).

Suomi korostaa edelleen, että tavoitteena tulisi kuluttajansuojan alalla olla horisontaalinen, riittävän yleisluonteinen sääntely, jotta sääntely olisi sovellettavissa myös uudelaisiin ilmiöihin digitaalisessa ympäristössä eikä sitä olisi tarvetta alinomaa muuttaa. On tärkeää saada kokemusta jo annetun lainsäädännön soveltamisesta ja säännösten toimivuudesta käytännössä ennen kuin aletaan valmistella uutta sääntelyä samasta aihepiiristä.

Viime vuosien aikana EU:ssa on annettu runsaasti digitaaliseen ympäristöön liittyviä säädöksiä, joita on sovellettu joko vain lyhyen aikaa tai joiden soveltaminen ei ole edes vielä alkanut. Esimerkiksi vastikään uudistettu rahoituspalvelujen etämyyntiä koskeva sääntely sisältää myös digitaaliseen ympäristöön liittyviä säännöksiä. Kynnyksen uusien säädösaloitteiden antamiseen kiirehtien tulisi olla korkea, ja tärkeää on ennen uusien aloitteiden antamista arvioida perusteellisesti, millä tavoin yleislausekkeisiin perustuva horisontaalinen kuluttajansuojasääntely soveltuu jo nykyisellään digitaalisessa ympäristössä ilmeneviin ongelmatilanteisiin.

Suomi on huolissaan sääntelyn pirstaloitumisesta ja siitä, että sääntely sen runsauden ja yksityiskohtaisuuden vuoksi muodostaa hallitsemattoman kokonaisuuden niin kuluttajille, yrityksille kuin sääntelyn noudattamista valvoville viranomaisille. Tarpeetonta hallinnollista taakkaa olisi syytä välttää. Kuluttajansuojasääntelyn toimivuus on tärkeä tekijä myös eurooppalaisten yritysten kilpailukyvyyn kannalta. On tärkeää varmistaa kuluttajansuoja-, tietosuoja-, digi- ja datasääntelyn yhteentoimivuus ja yhtenäinen tulkinta. Lisäksi olisi harkittava, tulisiko kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset koota horisontaalisiin kuluttajansuojasäädöksiin sektorikohtaisen erityissääntelyn sijaan. Näin yritysten olisi helpompi selvittää kuluttajansuojasäännöksistä johtuvat velvollisuutensa. Samalla voitaisiin välttää perusteettomat aukot ja epä johdonmukaisuudet sääntelyssä.

Suomi kiinnittää huomiota myös siihen, että annettu erityissääntely ei ole kaikilta osin johdonmukaista horisontaalisten kuluttajansuojasäädösten peruseriaatteiden kanssa. Suomi ei pidä myöskään johdonmukaisena ratkaisuna sitä, että samoista kysymyksistä, esimerkiksi tiedonantovelvollisuuksista, säädetään direktiivillä ja asetuksella. Horisontaalinen kuluttajansuojasääntely on perinteisesti annettu direktiiveillä. Vaikka Suomi pitää direktiiviä säädösinstrumenttina edelleen lähtökohtaisesti ensisijaisena, sopivan säädösinstrumentin valinta riippuu lopulta sääntelyn tavoitteista ja toimintaympäristöstä.

Edellä esitetystä huolimatta Suomi toteaa, että jotkin kysymykset saattavat vaatia erityiseen ongelmaan puuttuvaa kohdennettua lainsäädäntöä. On perusteltua arvioida esimerkiksi tarvetta ratkaisuille tiettyjen haavoittuvampien kuluttajien, kuten alaikäisten tai ikääntyneiden henkilöiden, suojelemiseksi digitaalisessa ympäristössä. Mahdollisen uuden lainsäädännön tulee joka tapauk-

Valiokunnan lausunto TaVL 36/2025 vp

sessä pohjautua laadukkaaseen vaikutusten arviointiin. Suomi ottaa komission kuulemisessa esitettyihin seikkoihin tarkemmin kantaa seuraavassa.

Osio 1: Pimeät käytännöt

Suomi pitää tavoitetta suojella kuluttajia pimeiltä käytännöiltä tärkeänä. Pimeiden käytäntöjen tekniikoita on erilaisia. Eri tekniikoiden osalta onkin arvioitava, toimivatko nykyisen kuluttajan-suojalainsäädännön säännökset riittävällä tavalla, ottaen huomioon myös digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2065 (digipalvelusäädös) 25 artikla, jonka 1 kohdassa verkkoalustojen tarjoajia kielletään suunnittelemasta, järjestämästä tai operoimasta verkkorajapintojaan tavalla, jolla harhautetaan tai manipuloidaan niiden palvelun vastaanottajia tai muutoin olennaisesti vääristetään tai haitataan palvelun vastaanottajien kykyä tehdä vapaita ja tietoon perustuvia päätöksiä. Suomi katsoo kuitenkin, että lisäsääntelyn tarpeen arviointi voi olla laajemminkin perusteltua.

Jos lisäsääntelyä annetaan, Suomi kannattaa yleisluontoista sääntelyä, jotta pimeisiin käytäntöihin voidaan puuttua mahdollisimman tehokkaasti ilman yksityiskohtaista, nopeasti vanhenevaa sääntelyä. Suomi katsoo, että esimerkiksi direktiivillä (EU) 2023/2673 kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätty rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevan uuden 16 e artiklan 1 kohdan tyyppinen yleissääntely voisi olla sovellettavissa muussakin kuin rahoituspalvelujen etämyynnissä. Kyseisen kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että elinkeinonharjoittajat eivät rahoituspalveluja koskevia etäsopimuksia tehdessään suunnittele, järjestä tai operoi verkkorajapintojaan tavalla, jolla harhautetaan tai manipuloidaan elinkeinonharjoittajien palvelun vastaanottajina olevia kuluttajia, tai muutoin olennaisesti vääristetään tai haitataan kyseisten kuluttajien kykyä tehdä vapaita ja tietoon perustuvia päätöksiä.

Mahdollisen uuden sääntelyn tulee kuitenkin olla riittävän tarkkarajaista mahdollisten tulkin-
taepäselvyyksien välttämiseksi.

Osio 2: Riippuvuutta aiheuttavat suunnitteluominaisuudet

Suomi katsoo, että on yleisesti ottaen tärkeää pyrkiä etsimään keinoja, joilla voitaisiin ehkäistä ja vähentää digitaalisten tuotteiden aiheuttamia riippuvuuksia. Suomen näkemyksen mukaan oikea tapa puuttua monitahoiseen ongelmakokonaisuuteen ei kuitenkaan ole kuluttajan taloudellisia etuja suojaavan horisontaalisen lainsäädännön täydentäminen. Lisäksi Suomi kiinnittää huomiota siihen, että EU-sääntelyä aiheesta on jo olemassa, kuten digipalvelusäädöksen 34 artikla, joka liittyy erittäin suurten verkkoalustojen riskien hallintaan. Ennen mahdollisia lainsäädäntötoimia tulisikin joka tapauksessa arvioida tuoreen sääntelyn vaikuttavuus sekä meneillään olevien komission toimien tehokkuus.

Osa 3: Digitaalisten tuotteiden, kuten videopelien, erityisominaisuudet

Suomi kannattaa sitä, että alaikäisten suojaa digiympäristössä vahvistetaan. Suomi kuitenkin katsoo, että tämä tulisi toteuttaa ensisijaisesti yleissääntelyllä sen sijaan, että puututaan yhteen yksittäiseen alaan.

Valiokunnan lausunto TaVL 36/2025 vp

Ikärajojen merkintää koskeva lainsäädäntö eri maissa vaihtelee, ja toimijat noudattavat alan suosituksia vaihtelevasti. Suomi katsoo, että yhteiseurooppalaisilla toimilla, kuten hyväksi havaittujen pelialan käytänteiden laajemmalla noudattamisella, voitaisiin parantaa merkitsemisen yhdenmukaisuutta ja sen noudattamista EU-alueella.

Suomi katsoo, että on sinänsä kannatettavaa arvioida käytänteitä ja sääntelytarpeita, jotka koskevat virtuaalivaluuttojen (esimerkiksi pelien sisäiset valuutat) käyttöä. On kuitenkin epävarmaa, onko virtuaalivaluutan arvon ilmaiseminen oikeassa valuutassa toimiva haittojen ehkäisykeino kaikissa tilanteissa. Suomi myös huomauttaa, että tämäkään kysymys ei koske yksinomaan yhtä yksittäistä toimialaa.

Osio 4: Sopimattomat personointikäytännöt

Suomi toteaa, että digipalvelusäädöksen 26 artiklan 3 kohdan mukaan verkkoalustojen tarjoajat eivät saa nykyisinkään esittää palvelujen vastaanottajille mainoksia, jos niiden esittäminen perustuu profilointiin, jossa käytetään asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja henkilötietojen ryhmiä. Verkkoalustojen tarjoajat eivät saa digipalvelusäädöksen 28 artiklan 2 kohdan mukaan myöskään esittää verkkorajapinnallaan mainoksia, jos niiden esittäminen perustuu profilointiin, jossa käytetään palvelun vastaanottajan henkilötietoja, kun verkkoalustojen tarjoajat ovat kohtuullisella varmuudella tietoisia siitä, että palvelun vastaanottaja on alaikäinen. Digipalvelusäädöksen soveltamisala on kuitenkin rajattu näiltä osin verkkoalustoihin. Suomi katsoo, että tämän kaltaisen sääntelyn arviointi yleisesti sovellettavan kuluttajansuojalainsäädännön osalta voisi olla perusteltua. Samalla tulee arvioida, olisiko tarvetta suojata erityissäännöksiin kuluttajia, joilla on erityisiä haavoittuvuuksia. Personointi voi joissakin palveluissa olla myös niiden tarpeellinen osa.

Suomi pitää tärkeänä, että mahdollisen uuden ehdotuksen yhteydessä otetaan tarkoin huomioon kaikki personointiin vaikuttava sääntely, kuten sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi, jotta sääntely muodostaa johdonmukaisen kokonaisuuden eikä aiheuta yrityksille tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Suomi kiinnittää huomiota siihen, että sähköisen viestinnän tietosuojasääntelyä olisi syytä laajemminkin tarkastella sääntelyn ajantasaisuuden varmistamiseksi.

Suomi pitää yleisemminkin tärkeänä, että arviointityössä varmistetaan, että EU:n tietosuoja-, kuluttajansuoja- ja digitaalialan sääntely on keskenään yhteentoimivaa ja että valvontaviranomaiset tekevät sektorirajat ylittävää yhteistyötä yhdenmukaisen tulkinnan varmistamiseksi.

Osio 5: Sosiaalisen median vaikuttajien haitalliset käytännöt

Suomi katsoo, että myös sosiaalisen median vaikuttajien haitallisiin käytäntöihin pystyttäisiin pääsääntöisesti puuttumaan tehokkaasti horisontaalisella kuluttajansuojalainsäädännöllä. Erityistä tarvetta kuluttajansuojan lisäsääntelylle ei näin ollen ole. Sosiaalisen median vaikuttajiin kohdistettu tiedottaminen kuluttajansuojalainsäädännön sisällöstä voisi kuitenkin olla tarpeellista.

Valiokunnan lausunto TaVL 36/2025 vp

Osio 6: Hinnoittelua koskeva sopimaton markkinointi

Suomi katsoo, että hinnoittelua koskevaan sopimattomaan markkinointiin pystytään pääsääntöisesti puuttumaan jo nyt voimassa olevan EU-lainsäädännön nojalla, eikä ilmeistä tarvetta uudelle lainsäädännölle ole. Suomi kuitenkin katsoo, että dynaamisen hinnoittelun reunaehdoista voisi olla aiheellista tarkastella Euroopan unionin tasolla.

Osio 7: Digitaalisia sopimuksia koskevat ongelmat

Sopimusten peruuttamisen osalta Suomi kiinnittää huomiota siihen, että kuluttajaoikeusdirektiiviin 2011/83/EU on hiljattain lisätty direktiivillä (EU) 2023/2673 säännökset peruuttamistoiminnasta (direktiivin uusi 11 a artikla). Artiklan mukaan verkkorajapinnalla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttaja voi myös peruuttaa sopimuksen helposti käyttämällä peruuttamistoimintoa. Tältä osin uutta sääntelyä ei tarvita.

Suomi kiinnittää huomiota siihen, että automaattista sopimuksen uusimista tarkoittavat sopimusehdot ovat tarkasteltavissa kohtuuttomia sopimusehtoja koskevan direktiivin 93/13/ETY (sopimusehtodirektiivi) säännösten valossa, ja eräissä tapauksissa tämän kaltaisia sopimusehtoja voidaan pitää kohtuuttomina. Lisäksi määräaikaisten sopimusten ketjuttaminen on eräissä tapauksissa kiellettyä kansallisen erityislainsäädännön nojalla. Muistutusvelvollisuus sopimuksen uusiutumisesta voisi indikoida menettelyn sallittavuutta, minkä vuoksi sitä ei pidetä kannatettavana.

Suomi katsoo, että harkittavaksi voisi tulla kieltö pyytää kuluttajan maksutietoja ilmaisen kokeilujakson tilauksen yhteydessä. Lisäksi Suomi katsoo, että yksi harkittava toimi voisi olla valitusprosessin helpottaminen. Olisi syytä varmistaa, että kuluttajilla on asianmukaiset kanavat yhteyden saamiseksi asiakaspalveluun ja että kuluttaja pystyy tekemään valituksen elinkeinonharjoittajalle vaivattomasti. Digipalveluasetuksen 12 artiklassa ja komission yksinkertaistamisaloitteessa Omnibus IV (COM(2025)503, COM(2025)504) käytettyä ”digitaalisen yhteyspisteen” käsitettä voitaisiin kehittää edelleen horisontaalisen kuluttajansuojalainsäädännön puitteissa.

Suomi korostaa edelleen, että vaikkakin lähtökohtaisesti digitaalisessa ympäristössä on tarkoituksenmukaista pyrkiä yhtenäiseen sääntelyyn EU:ssa, sopimusehtodirektiivin täytäntöön panemiseksi annetut säännökset ovat kiinteästi kytköksissä kansallisiin sopimusoikeuden säännöksiin ja periaatteisiin. Suomi pitääkin tärkeänä, että myös jatkossa sopimusehtodirektiivi säilyy ns. minidirektiivinä myös silloin, kun kyse on digitaalisessa ympäristössä tehdyistä sopimuksista.

Osio 8: Yksinkertaistamistoimenpiteet

Suomi suhtautuu myönteisesti lainsäädännön yksinkertaistamiseen ja päällekkäisyyksien poistamiseen. Yhdenmukainen tulkinta eri jäsenmaissa on myös tärkeässä asemassa, jotta säännösten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset eivät kohoa kohtuuttomiksi. Sääntelyn yksinkertaistamisen ohella Suomi kannattaa sitä, että uudet EU-säädökset olisivat jatkossa yritysten, kuluttajien ja jäsenvaltioiden kannalta oikeasuhteisia, sujuvia ja selkeitä. Myös sääntelyn ennakoitavuuteen ja täytäntöönpantavuuteen tulee kiinnittää huomiota. (EU-lainsäädännön yksinkertaistaminen ja täytäntöönpano E 23/2025 vp)

Valiokunnan lausunto TaVL 36/2025 vp

Suomi pitää ongelmallisena jatkuvasti kasvavaa ennakkotiedonantovelvoitteiden määrää. Kuluttajille annettavaa informaatiota koskevia vaatimuksia sisältyy runsaasti sekä voimassa olevaan että valmisteilla olevaan EU-lainsäädäntöön. Tiedonantovelvollisuuksien jatkuva paisuttaminen voisi lisätä riskiä siitä, että kuluttajat eivät enää perehdy lainkaan annettuihin tietoihin tai että he eivät kykene enää erottamaan tiedoista päätöksentekonsa kannalta keskeisimpiä tietoja, jolloin sääntelyn tavoite kääntyy itseään vastaan. Suomi katsoo, että informaation antamistapaan, selkeyteen, olennaisuuteen ja yksinkertaisuuteen olisi syytä kiinnittää huomiota sen sijaan, että lainsäädäntöön sisällytetään yhä pidempiä listauksia kuluttajille annettavista tiedoista.

Suomi katsoo, että komission esiin tuoma useita toistuvia liiketoimia saman palveluntarjoajan kanssa koskeva tietojen antamisvaatimusten keventäminen voisi olla kannatettavaa esimerkiksi silloin, kun vähäarvoisia liiketoimia tehdään toistuvasti lyhyen ajan sisään.

Osio 9: Monialaiset kysymykset

Suomi toteaa, että monessa tilanteessa uuden lainsäädännön sijaan esimerkiksi tiedottamisella, ohjeistuksella ja alan käytänteillä voisi olla tärkeä rooli siinä, miten hyvin lainsäädäntö tunnetaan ja ymmärretään. Edelleen Suomi pitää tärkeänä varmistaa kuluttajansuoja-, tietosuoja- ja digisääntelyn yhdenmukainen tulkinta esimerkiksi tehostamalla eri viranomaisverkostojen yhteistyötä.

Suomi pitää tärkeänä, että viranomaisverkot pystyvät puuttumaan myös EU:n ulkopuolelta eurooppalaisille kuluttajille kohdistuvaan toimintaan ja että eri viranomaisverkot tekevät yhteistyötä. Lisäksi Suomi katsoo, että olisi perusteltua selvittää digipalvelusäädöksestä saatujen kokemusten perusteella, tulisiko Euroopan komission toimivaltuuksia tehostaa CPC-asetuksen uudistamistyössä erityisesti siltä osin kuin kyse on puuttumisesta EU:n ulkopuolelle sijoittautuneiden ja useisiin EU-maihin toimintaansa kohdistavien elinkeinonharjoittajien ongelmallisiin käytänteisiin. Kansallisella viranomaisella tulisi kuitenkin säilyä mahdollisuus päättää eri tehtäviensä priorisoinneista kansalliset olosuhteet huomioon ottaen.

Suomi pitää tärkeänä varmistaa, että mahdolliset iän todentamista koskevat ratkaisut eivät heikennä henkilötietojen suojaa ja lisää esimerkiksi alaikäisten henkilötietojen käsittelyä tarpeettomasti. Pohdittaessa mahdollista pakollista iän varmentamista voisi olla perusteltua arvioida kategorisen velvoitteen sijaan myös käyttäjälle aiheutuvaa riskiä, johon iän vaatiminen perustuu. Lisäksi ikärajoja koskevien vaatimusten osalta on tärkeää arvioida tarkkaan, mihin arvoketjun osaan vaatimukset tulee kohdistaa.

Suomi kannattaa sitä, että iän varmistamisessa voitaisiin hyödyntää eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakkoa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Arvioinnin lähtökohdat

Komission tarkoituksena on antaa vuoden 2026 aikana oikeudenmukaisuutta digiympäristössä koskeva säädösehdotus. Asiassa on tässä vaiheessa kyse Suomen ennakkovaikuttamiskannoista ja komission julkiseen kuulemiseen vastaamisesta. Arvioinnin kohteena olevassa kirjelmässä esitetyn kannan on tarkoitus toimia pohjana Suomen vastaukselle komission konsultaation ja vaikuttamiselle asian jatkovalmistelussa. Talousvaliokunta korostaa, että sääntelyyn on ratkaisevan tärkeää vaikuttaa jo tässä vaiheessa, vaikka yksityiskohtainen kannanmuodostus tapahtuu komission annettua ehdotuksensa. Komission konsultaatio koskee varsin laajaa kirjoa aiheita, ja talousvaliokunta tarkastelee jäljempänä tässä lausunnossaan erityisesti virtuaalivaluuttoja koskevaa sääntelykysymystä, joka on arvioitu suomalaisen pelialan kannalta kriittiseksi.

Talousvaliokunta pitää hyvänä lähtökohtana komission konsultaatioon vastaamiselle valtioneuvoston yleistä kantaa siitä, että on tärkeää saada kokemusta jo annetun lainsäädännön soveltamisesta ja säännösten toimivuudesta käytännössä ennen kuin aletaan valmistella uutta sääntelyä samasta aihepiiristä. Uutta sääntelyä parempia tuloksia voidaan usein saavuttaa tiedottamisella, ohjeistuksella ja alan käytänteillä. Samalla kuluttajansuoja-, tietosuoja- ja digisääntelyn yhdenmukainen tulkinta tulee varmistaa tehostamalla eri viranomaisverkostojen yhteistyötä. Talousvaliokunta korostaa, että mahdollisen uuden sääntelyn tulee aina perustua kattavaan vaikutusarviointiin ja tosiasialliseen, kohdistettuun sääntelytarpeeseen.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota asiantuntijakuulemisessa korostuneeseen arvioon siitä, että viime vuosina on jo annettu varsin runsaasti digitaalista toimintaympäristöä koskevaa sääntelyä, esimerkiksi digipalvelusäädös (DSA), digimarkkinasäädös (DMA), sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva UCPD-direktiivi, tekoälysäädös (AIA), yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) sekä äskettäin uudistettu yleinen tuoteturvallisuusasetus (GPSR). Nämä vastaavat jo osaltaan komission esittämiin huolenaiheisiin. Ratkaisu sääntelyn pirstaloitumiseen ei ole uusi sääntely, ainakaan jos sillä ei onnistuta karsimaan jo olemassa olevaa normistoa ja siihen liittyviä päällekkäisyyksiä.

Talousvaliokunta pitää sinänsä perusteltuna myös valtioneuvoston kannan lähtökohtaa siitä, että tavoitteena tulisi kuluttajansuojan alalla olla horisontaalinen, riittävän yleisluonteinen sääntely, jotta sääntely olisi sovellettavissa myös uudenvälisiin ilmiöihin digitaalisessa ympäristössä eikä sitä olisi tarvetta alinomaan muuttaa. Tämä on perusteltua, mikäli lähtökohta käytännössä johtaa teknologianeutraaliin ja kilpailukykyistä toimintaympäristöä tukevaan, mahdollistavaan sääntelyyn. Sen sijaan se ei saa johtaa siihen, että horisontaalisuuden ja yleisluonteisuuden tai sääntelyn tulkinnan kautta sääntelyn piiriin tulisi myös sellaisia ilmiöitä, joissa sääntelytarvetta ei ole.

Digitaalisten tuotteiden erityisominaisuudet - virtuaalivaluuttojen sääntely

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa keskeiseksi arvioinnin kohteeksi on noussut mahdollisten tulevien säädösehdotusten yhteensopivuus pelialan toimintaympäristön kanssa. Erityisesti on korostunut huolenaihe siitä, että komissio olisi uudelleentulkitsemassa pelin sisällä toimivat valuutat eli esimerkiksi timantit ja kultakolikot arvokantajiksi bitcoinien tai muiden vir-

Valiokunnan lausunto TaVL 36/2025 vp

tuaalivaluuttojen tavoin. Tällaiset pelien sisäiset valuutat eivät kuitenkaan ole virtuaalivaluuttoja vaan osa pelin digitaalista sisältöä, jolla on käyttöä vain pelin sisällä ja jota ei ole mahdollista vaihtaa rahaksi. Niillä ei näin ollen ole itsenäistä rahallista arvoa, jota näyttää kuluttajille. Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella mahdollisen tulevan sääntelyn tueksi ei ole esitetty vaikutusarviointia eikä tosiasiallista sääntelytarvetta.

Valtioneuvoston kannassa asiaa on arvioitu seuraavasti: ”Suomi katsoo, että on sinänsä kannatettavaa arvioida käytänteitä ja sääntelytarpeita, jotka koskevat virtuaalivaluuttojen (esimerkiksi pelien sisäiset valuutat) käyttöä. On kuitenkin epävarmaa, onko virtuaalivaluutan arvon ilmaiseminen oikeassa valuutassa toimiva haittojen ehkäisykeino kaikissa tilanteissa. Suomi myös huomauttaa, että tämäkään kysymys ei koske yksinomaan yhtä yksittäistä toimialaa.”

Talousvaliokunta katsoo, että valtioneuvoston kantaa on syytä täsmentää siten, että Suomi katsoo, ettei pelien sisäisiä valuuttoja tule katsoa sellaisiksi virtuaalivaluutoiksi, joihin kohdistuisi lisäsääntelyn tarvetta. Mahdollinen tarve säännellä virtuaalivaluuttoja muilta osin ei saa merkitä sitä, että sääntely ulotettaisiin koskemaan pelien sisäisiä valuuttoja. Esimerkiksi sääntelyn horisontaalisuudella ja kattavuudella ei siten saa perustella kuluttajanäkökulmasta vähäriskisten ilmiöiden niputtamista yleiskäsitteiden alle tavalla, josta seuraisi perusteettoman raskasta hallinnollista taakkaa ja joka voisi pahimmillaan vaarantaa alan toimintaedellytykset.

Pelialalla on Suomelle suuri merkitys: vuonna 2024 pelitoimialan yhteenlaskettu liikevaihto Suomessa oli 2,85 miljardia euroa. Alaan kuuluvat yli 270 yritystä työllistävät n. 4300 henkeä. Suomi on Euroopan viiden suurimman pelinkehittäjämaan joukossa ja mobiilipeleissä Euroopan suurin. Suomen pelialan liikevaihdosta 95 prosenttia tulee globaalista viennistä ja noin kolmannes EU-alueelta. Tärkein ansaintamalli on ns. Free-to-Play, ja nyt tarkasteltu pelin sisäisten valuuttojen sääntely voisi valiokunnan saaman selvityksen perusteella merkitä tämän liiketoimintamallin hyödyntämisen päättymistä ja heikentää ratkaisevasti alan kilpailukykyä.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että Suomen vastauksessa komission konsultaation ja muussa asiaa koskevassa vaikuttamisessa korostuu sääntelyn yksinkertaistamisen, mahdollistavan sääntely-ympäristön ja hallinnollisen taakan vähentämisen lähtökohta. Valiokunta korostaa tarvetta asiaa koskevaan vaikuttamiseen jo ennen kuin komissio antaa asiassa mahdollisia säädösehdotuksia.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa edellä esitetyin täsmennyksin ja täydennyksin valtioneuvoston kantaan. Valiokunta korostaa asiaa koskevan ennakkovaikuttamisen merkitystä mahdollistavan sääntelyn, hallinnollisen taakan välttämisen ja pelialan toimintaedellytysten turvaamisen kannalta.

Valiokunnan lausunto TaVL 36/2025 vp

Helsingissä 22.10.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Pauli Aalto-Setälä kok

jäsen Noora Fagerström kok

jäsen Kaisa Garedew ps

jäsen Lotta Hamari sd

jäsen Timo Harakka sd

jäsen Antti Kangas ps

jäsen Merja Rasinkangas ps

jäsen Oras Tynkkynen vihr

jäsen Heikki Vestman kok

varajäsen Vesa Kallio kesk

varajäsen Ville Kaunisto kok

varajäsen Hanna Laine-Nousimaa sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen